

RIDDARHUSORDNING

RIDDARHUSORDNING AV KUNGL. MAJ:T

utfärdad å Stockholms slott den 22 juni 1866
med de till och med adelsmötets slutsammanträde
den 2 juni 2007 antagna förändringarna.

Wi CARL, med Guds Nåde, Sweriges, Norges, Götes och Wendes Konung, gøre weterligt: att sedan Herr Landtmarskalken wid nu afslutade Riksdag, å Ridderskapet och Adelns wägnar, uti skrifwelse den 17 nästlidne Maj till Wår Nådiga stadfastelse i underdånighet öfwerlemnad ett af Ridderskapet och Adeln antaget förslag till ny Riddarhus-Ordning, hafwe Wi, Som i Nåder funnit godt gilla berörde förslag, härigenom welat utfärda en förnyad Riddarhus-Ordning för att hädanefter wara till efterrättelse gällande, sådan den ord för ord härefter följer:

§ 1

Sveriges ridderskap och adel utgöres av de grevliga, friherrliga och adliga ätter, som på riddarhuset äro introducerade; dock, vad angår de efter den 6 juni 1809 tillkomna ätter, med den inskränkning som följer av § 37 i den numera upphävda regeringsformen av samma dag. Varje ätt äger efter den vid 1809 års riksdag stadgade nummerföljd säte och stämma på riddarhuset i enlighet med vad här nedan föreskrives. (SFS 1977:1142)

§ 2

Denna paragraf har upphört att gälla den 1 januari 1978. (SFS 1977:1142)

§ 3

Alla de kommandörsätter, vilka tillkommit före den 6 juni 1809, bibehålla det högre säte å riddarhuset de innehade då denna riddarhusordning i sin ursprungliga lydelse trädde i kraft. (SFS 1977:1142)

§ 4

Stamfader för en ätt är den, som till samma ätts wärdighet först upphöjd blivit, och ätteman var och en, som därav sedermera är lagligen delaktig vorden och som själv ej innehar högre wärdighet på riddarhuset.

Huvudman är stamfadern och efter honom äldste ättemannen av den ättegren, som i varje led varit äldre än någon av de övriga levande grenarna av ätten.

Äldre ätteman är den, som förr, och yngre ätteman den, som senare kan ärva huvudmannarätten. (SFS 1917:131)

§ 5

Mom. 1. En var till myndig ålder kommen adelsman, som är mantalsskriven i riket, är skyldig att varje år, under vilket han taxeras till statlig eller kommunal inkomstskatt erlägga den avgift – riddarhuskapitationsavgift – som för riddarhusets underhåll och därmed sammanhängande ändamål kan warda av ridderskapet och adeln beslutad. Avgiften skall erläggas före årets slut.

Mom. 2. Befrielse från erläggande av kapitationsavgift må, då särskilda omständigheter föreligga, medgivas av riddarhusdirektionen.

Mom. 3. Vill adelsman, som är skyldig erlägga kapitationsavgift, avsäga sig delaktighet i de av ridderskapet och adeln stiftade fonderna, och gör han hos riddarhusdirektionen därom

RIDDARHUSORDNING

skriftlig, egenhändigt undertecknad och av vittnen styrkt anmälan, vare han för framtiden befriad från erläggande av kapitationsavgifter, dock med undantag för avgift, som redan är förfallen till betalning, och skall riddarhusdirektionen meddela honom bevis därom.

Avsägelse, varom ovan förmåles, medför för den, som gjort densamma, och för hans hustru ävensom för hans barn intill uppnådd myndighetsålder förlust av rätten att under hans återstående livstid erhålla understöd från nämnda fonder; dock att dotter till honom utan hinder härav må vinna inskrivning i Vadstena adliga jungfrustift. (SFS 2003:178)

§ 6

Ridderskapet och adeln skall sammanträda å riddarhuset till lagtima adelsmöte vart tredje år den tredje lördagen i februari.

Skulle ridderskapet och adelns sammanträdande å annan tid, än nu sagt är, av riddarhusdirektionen anses nödvändigt för avgörande av något ärende, som ej tål uppskov, skall urtima adelsmöte äga rum å dag, som av direktionen bestämmes samt i allmänna tidningarna sist trettio dagar före den utsatta dagen kungöres; därvid tillika bör uppgivas det eller de ärenden, som föranlett ridderskapet och adelns sammankallande. (SFS 2003:178)

§ 7

Vid adelsmöte äger huvudman, som sig vid den i § 12 första stycke omförmälda anteckning anmäler, rätt att säte och stämma för ätten intaga och, där huvudman sig icke finner, ätteman med företräde för den, bland flera, som är huvudmannarätten närmast.

Har icke heller ätteman sig anmält, må säte för ätten intagas av den, som därtill blivit befullmäktigad av huvudman eller den hans rätt, på sätt här nedan förordnas, utövar.

Under loppet av adelsmöte vare huvudman, ätteman eller fullmäktig, som sig först anmäler, berättigad att säte för ätten intaga, och, där de sig på en gång anmäla, huvudman framför ätteman, äldre ätteman framför yngre samt ätteman framför fullmäktig. (SFS 1977:1142)

§ 8

För rättighet att uti adelsmöte delta erfordras att hava uppnått 21 års ålder samt vara svensk medborgare och äga hemvist här i riket.

Svensk medborgare, som ej här äger hemvist, må dock delta i adelsmöte sedan han erlagt kapitationsavgift för de tre närmast föregående åren. (SFS 1977:1142)

§ 9

Från utövning av rättighet att i adelsmöte delta äro uteslutna:

1:o) den, som är omyndigförklarad;

2:o) den, som häftar för ogulden kapitationsavgift för något av de tre närmast föremötet förflutna åren; och

3:o) den, som enligt § 5 mom. 3 åtnjuter befrielse från erläggande av kapitationsavgift.

Säte och stämma må ej heller tillkomma den vars ätteledning från stamfadern ej av riddarhusets genealogiska tabeller tydligt utvisas eller, där dessa befinnas bristfälliga, ej styrkas kan. (SFS 1977:1142)

§ 10

Huvudman, som själv är berättigad att säte och stämma å riddarhuset intaga, må kunna därtill annan adelsman för ätten skriftligen befullmäktiga. Är åter huvudman, enligt vad nu sagt är, ej till utgivande av fullmakt behörig, då inträder för tillfället närmaste ätteman, för vilken något av ovannämnda hinder icke möter, i huvudmannens ställe att fullmakt för ätten utfärda. (SFS 1977:1142)

§ 11

Bänkarne i Riddarhussalen numereras så, att första bänken blifver den främsta till höger om ordförandens plats, andra den främsta till venster, tredje den andra till höger o.s.w. Vid

RIDDARHUSORDNING

början af hwarje Adelsmöte bestämmas alla lefwande ätters säten å Riddarhuset, så att de främste intaga första bänken, de derefter följande andra o.s.w.

§ 12

Adelsman, som uti Adelsmöte will taga del och, enligt hwad här ofwan sägs, är dertill berättigad, bör för sådant ändamål sig personligen anmäla wid den anledning, som efter utrop inför Riddarhus-Direktionen skall ega rum å den för mötets början bestämda dag.

Prövningen av gjord anmälan tillkommer härvid riddarhusdirektionen. Uppstå skiljaktiga meningar, avgöra de flesta rösterna, men äro för särskilda meningar lika många röster, gäller den, som biträts av ordföranden vid sammanträdet. Möter för adelsman, som sig sålunda anmält, icke något hinder att säte och stämma på riddarhuset under mötet intaga, warde hans namn och värdighet antecknad uti en för sådant ändamål inrättad uppspelslista och honom tillställd en med riddarhusets sigill påtryckt pollett med påskrift av ättens nummer och namn, den antecknades förnamn samt nummer på den bänk, varest säte för ätten är anordnat.

Under loppet af Adelsmöte må anteckning jemwäl verkställas och polletter utdelas af Riddarhus-Utskottet, hwilket den i nästföregående moment omförmälda prövning då tillkommer; börande nämnda Utskott för sådant ändamål sammanträda en half timma före början af hwarje Ridderskapet och Adels sammanträde. (SFS 1947:668)

§ 13

Har ätteman i behörig ordning antecknad blifwit, ege i sådant fall hufwudman rättighet att, på grund af behörig fullmakt, säte för annan ätt intaga. Har hufwudman fullmakt utgifwit, ware han för det Adelsmötet skiljd från rättigheten att deruti taga del, så framt icke fullmäktig aflidit, sin rätt förlorat eller sin pollett till Riddarhus-Utskottet återlemnat.

Dör den, som fullmakt utgifwit, eller blifwer han nämnda rättighet förlustig, lemne fullmäktig det säte, han på grund af samma fullmakt innehaft.

§ 14

Uppwisas wid en och samma anteckning två eller flera fullmakter för samma ätt, warde alla, ehuru af behörig man utgifne, ogillade. Anmälas sådana fullmakter wid olika anteckningar, gälle den som först uppwisad blifwit.

§ 15

Den hwilkens anhållan om pollett icke blifwit bewiljad eller som anser sig ega anledning klaga deröfwer, att pollett blifwit obehörigen utlemnad, ware berättigad, om han det äskar, att få förhållandet genom Ordföranden i Riddarhus-Direktionen eller Riddarhus-Utskottet anmaldt wid först inträffande sammanträde hos Ridderskapet och Adeln, på hwars afgörande frågan beror.

§ 16

Sedan anteckning av deltagare i adelsmötet skett enligt § 12 första stycket, skall adelsmötet förklaras öppnat samt val av ordförande och vice ordförande under mötet förrättas. Därvid föres ordet av den främste närvarande ledamoten av ridderskapet och adeln. (SFS 1977:1142)

§ 17

Sedan ordförandeval förrättats, skall ridderskapet och adeln på öppnings-sammanträdet utse ett utskott om sexton ledamöter, vilket det åligger att meddela yttrande ej mindre över de ärenden, som av ridderskapet och adeln till detsamma överlämnas, än även över den berättelse, som vid varje lagtima adelsmöte skall av riddarhusdirektionen till ridderskapet och adeln avlämnas angående förvaltningen av riddarhus- och adliga jungfrustifts-ärendena, riddarhuskassan, adliga kadettskolefonden samt övriga under direktionens styrelse ställda kassor, donationer och legater. Detta utskott skall ock överse och granska direktionens förvaltning, taga kännedom om de berättelser, som avgivits av de utav ridderskapet och adeln

RIDDARHUSORDNING

utsedda revisorerna angående de av dem förrättade revisioner av de hos direktionen över riddarhusets kassor och fonder förda räkenskaper, samt över allt detta meddela utlåtande, innefattande jämväl förslag till de förändringar, vilka utskottet i något avseende kan finna nödiga, ävensom yttrande, huruvida riddarhusdirektionen sina åligganden rätteligen fullgjort. Utskottet skall vidare inför de val som föreskrivs i 30 § föreslå vilka som bör utses till de där angivna uppdragen.

Detta utskott, som benämnes riddarhusutskottet, äger även att, på sätt i § 12 förmäles, utlämna polletter till dem, som under loppet av adelsmötena anmäla sig till anteckning.

Utskottet är beslutfört, om minst åtta ledamöter är närvarande och såvitt möjligt samtliga ledamöter beretts tillfälle att deltaga i utskottets beslut. Som utskottets beslut gäller den mening för vilken mer än hälften av de närvarande rösta eller, vid lika röstetal, den mening som biträdes av ordföranden. Är utskottet icke fulltaligt, skola de som rösta för beslutet dock vara minst sex.

Skulle ridderskapet och adeln anse nödigt att för särskild behandling av någon eller några frågor annat utskott tillsätta, må sådant även kunna ske.

Utskott väljer inom sig ordförande och vice ordförande. Intill dess berörda val skett, föres ordet av den främste närvarande ledamoten.

Vid utskotts sammanträden skall föras protokoll. Ledamot äger få avvikande mening antecknad till protokollet. (SFS 1977:1142)

§ 18

Kallelse till annat ridderskapet och adelns sammanträde än öppningssammanträdet utfärdas av ordföranden. Kallelsen skall anslås i riddarhuset minst en vecka i förväg, med angivande av de ärenden som skola förekomma på sammanträdet.

Ridderskapet och adeln kan besluta att sammanträde, vid vilket behandlingen av angivna ärenden av tidsskäl eller annan anledning ej kunnat slutföras på den utsatta dagen, skall fortsätta en senare dag. Meddelande härom skall genast anslås i riddarhuset. (SFS 1977:1142)

§ 19

Ordföranden åligger att leda ridderskapet och adelns sammanträden och sålunda att föredraga ärendena, att upptaga, reda och framställa de yttrade meningarna, att göra proposition för besluts fattande och att vidmakthålla ordning vid sammanträdena allt efter vad i denna riddarhusordning är föreskrivet eller kan varda överenskommet och beslutat; ej må han kunna utan ståndets samtycke ett sammanträde upplösa.

Ordföranden äger ej att uti överläggningarna och besluten deltaga. (SFS 1977:1142)

§ 20

Varje ledamot äger att från talarstolen eller från sin plats i riddarhussalen tala och yttra sig i alla de frågor, som under överläggning komma. En var yttrar sig i den ordning, han därtill sig anmält och uppropad bliver. Ingen må tillåta sig personligen förolämpande uttryck; sker det, äger ståndet pröva, huruvida den ledamot, som sålunda sig förgått, må av ordföranden erhålla tjänlig föreställning och varning. (SFS 1977:1142)

§ 21

Utom de i § 15 omförmälda frågor, ävensom sådana, vilka angå arbetssättet, må till överläggning och beslut hos ridderskapet och adeln förekomma:

vid lagtima adelsmöte:

- 1:o) frågor, som föranledas av den utav riddarhusdirektionen avgivna berättelse angående förvaltningen av riddarhus- och adliga stiftsärendena ävensom revisorernas berättelser, så ock framställningar, vilka i övrigt må av riddarhusdirektionen göras angående nämnda samt andra därmed sammanhang ägande ärenden;

RIDDARHUSORDNING

- 2:o) riddarhusutskottets eller särskilt tillsatt utskotts utlåtande och förslag enligt vad i § 17 säges; och
- 3:o) motion, som av någon ledamot väckes angående ej mindre förenämnda ärenden än även frågor, som avse dels förslag till ändring i denna riddarhusordning, dels vad i övrigt till ridderskapet och adelns gemensamma angelägenheter är att hänföra; samt
- å urtima adelsmöte:
allenast det eller de ärenden, som föranlett ridderskapet och adelns sammankallande.
(SFS 2003:178)

§ 22

Motion må ej väckas under längre tid än till och med den sjätte dagen efter öppnings-sammanträdet, så framt den ej av något fattat beslut eller annan under adelsmöte inträffad tilldragelse omedelbarligen föranledes.

Motion skall vara skriftligen avfattad; och må i en skrift ej flera mål av olika beskaffenhet sammanföras.

Efter öppningssammanträdet väckes motion genom att motionsskriften ingives till riddarhuskansliet. (SFS 1977:1142)

§ 23

Frågor, vilka föranledas av riddarhusedirektionens förenämnda berättelse eller i övrigt av direktionen till ridderskapet och adeln hemställas, så ock frågor, vartill revisorernas berättelser giva anledning eller varom motion blivit väckt, må ej till avgörande företagas, innan utskott däröver sig yttrat.

Efter öppningssammanträdet äger adelsmötets ordförande att på ridderskapet och adelns vägnar besluta om remiss till utskott. Finnes motion såsom för sent väckt ej föranleda remiss, äger motionären vid nästkommande sammanträde med ridderskapet och adeln påkalla ståndets beslut huruvida remiss skall ske. (SFS 2003:178)

§ 24

När utskott avgivit utlåtande, skall meddelande därom anslås i riddarhuset, med angivande att utlåtandet finnes tillgängligt på riddarhuskansliet. Vad nu sagts gäller även avvikande mening, som antecknats i utskottets protokoll. Ärendet får företagas till avgörande tidigast en vecka efter det anslaget skett. (SFS 1977:1142)

§ 25

När ärende till avgörande förekommer, bör Ordföranden, sedan, på framställning af honom, öfverläggningen förklarats slutad, till Ståndet göra proposition, så affattad, att den kan med ja eller nej besvaras. Ordföranden tillkännagifwer, huru efter hans uppfattning swaret utfallit; och skall derwid bero, derest icke omröstning begäres, hwilken då, efter förut uppgjord och justerad proposition, samt kontraposition, straxt derefter skall verkställas med tryckta och omärkta, enkla, slutna och hoprullade sedlar; och må proposition ej göras, om det voteras skall, ej eller votering derom tillåtas. Före öppnandet af sedlarne skall uti frågor, som genom enkel röstöfwervigt afgöras, en sedel förseglad afläggas för att, derest rösterna utfalla lika, bestämma beslutet.

Likaledes skola alla wal verkställas med enkla och slutna sedlar, fria från all twetydighet i anseende till personernas namn äfwensom från oriktighet i anseende till deras antal. Der två eller flera erhållit lika många röster, skiljes dem emellan genom lottning.

§ 26

I frågor som angå förslag till ändring av denna riddarhusordning erfordras för bifall till vad i avseende därå är föreslaget antingen beslut vid två på varandra följande adelsmöten, varvid andra gången med bifall av två tredjedelar av de avgivna rösterna, eller, under förut-

RIDDARHUSORDNING

sättning att det lagts fram eller biträts av riddarhusutskottet, med bifall av fem sjättedelar av de avgivna rösterna vid det adelsmöte då förslaget framlägges.

I frågor som angå förslag att kapitationsavgiften skall bestämmas till högre belopp än det senast beslutade eller avse avhändande eller användande av riddarhusets tomt eller därå befintliga byggnader, erfordras för bifall till vad i avseende därå är föreslaget två tredjedelar av de avgivna rösterna.

§ 27

Under hwarje Adelsmöte skall ett fullständigt diarium öfwer alla wid detsamma förekommande ärenden föras och i Riddarhuskansliet wara att tillgå. För hwarje sammanträde uppgöres en föredragningslista, hwaraf en afskrift bör wara i Riddarhussalen uppsatt, derå alla förändringar i föredragnings-ordningen, hwarom Ståndet må öfwerenskomma, genast skola anmärkas.

§ 28

Protokollet wid sammanträdena skall i korthet angifwa hwarje föredraget ärendes beskaffenhet och det deraf föranledda beslut samt, der omröstning egt rum, uppgift om, huru många röstat för eller emot. I protokollet må muntliga yttranden icke inflyta, derest icke i någon fråga af större wigt Ridderskapet och Adeln annorlunda beslutar; dock eger ledamot, som wid ett besluts fattande tillhört minoriteten, rätt att få sådant till protokollet antecknadt; äfwensom det står hwarje ledamot öppet att senast wid protokollets justering skriftligen anföra de skäl, på hwilka han sin mening stödjer. Sådana anföranden skola såsom bilagor åtfölja protokollet.

Det wid ett sammanträde förda protokoll skall wid början af det nästföljande justeras.

§ 29

Wid wal och voteringar skall upprop ske efter anteckningslistan. De som till en och samma bänk höra träda inom skranket, när deras bänknummer uppropas; och en hwar framläggje wid upprop af dess namn sin wal- eller voteringsedel på det pappersark, som hålles af Ordföranden eller en ledamot wid bordet. Ordföranden eller den hans ställe företräder anmode sex ledamöter af Ridderskapet och Adeln att jemte honom wid bordet sitta för att wid wal- och voterings-sedlarnes öppnande och granskande biträda samt deröfwer föra protokoll.

§ 30

Vid varje lagtima adelsmöte utser ridderskapet och adeln en riddarhusdirektion bestående av ordförande, vice ordförande och ytterligare fem ledamöter, jämte tre suppleanter. Direktionen besörjer och förvaltar Riddarhusets angelägenheter enligt utfärdad instruktion, som även innehåller föreskrifter för riddarhusets tjänstemän.

Likaledes utser vid varje lagtima adelsmöte ridderskapet och adeln tre revisorer och tre suppleanter för dem att årligen överse och granska de hos direktionen under nästföregående år förda räkenskaper över de under direktionens styrelse ställda kassor och fonder ävensom att förrätta inventering av Riddarhusets låne- och säkerhetshandlingar. En av revisorerna och en av suppleanterna skall vara auktoriserad revisor.

Vidare utser vid varje lagtima adelsmöte ridderskapet och adeln för tiden intill nästa lagtima adelsmötes början en valnämnd, bestående av ordförande, en förste och en andre vice ordförande samt ytterligare åtta ledamöter. Nämnden skall enligt närmare bestämmelser förbereda de val som skola äga rum vid adelsmötets början.

Slutligen utser vid varje lagtima adelsmöte ridderskapet och adeln ordförande och vice ordförande i en medaljnämnd samt suppleanter för dem. Nämnden skall enligt närmare bestämmelser besluta om utdelande av Riddarhusets medalj. I dessa bestämmelser föreskrivs också om direktionens uppgift att utse en tredje ledamot och suppleant för denne.

RIDDARHUSORDNING

Utskottets förslag till val skall avlämnas till direktionen senast två veckor före det sammanträde då valen skall äga rum. Vill någon ledamot av adelsmötet framlägga annat förslag till val än det utskottet lämnat, skall motförslaget avlämnas till direktionen senast en vecka före det sammanträde då valen skall äga rum. Avlämnade förslag skall genom direktionens försorg ofördröjligen anslås i Riddarhuset. Skulle, sedan förslagen har avlämnats, det hända att någon som föreslagits bli vald ej längre står till förfogande, får kompletterande förslag lämnas muntligen vid det sammanträde då valen skall äga rum. (SFS 1977:1142)

§ 31

Denna paragraf har upphört att gälla den 1 januari 1978. (SFS 1977:1142)

§ 32

Denna paragraf har upphört att gälla den 1 januari 1978. (SFS 1977:1142)

§ 33

Denna paragraf har upphört att gälla den 1 juli 2003. (SFS 2003:178)

Det alle, som wederbör, hafwa sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera wisso hafwe Wi detta med Egen hand underskrifwit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholms Slott den 22 Juni 1866.

CARL.
(L.S.)

Louis De Geer.